

KATHOLIKUS NÉPLAP.

20. szám.

Pest, majus 18. 1853.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, Szerdán. Előfizethetni rá Pesten, a jó és olesó könyvkiadó-társulat ügynökénél: ezkorutca 6. szám. földszint. sa szerkesztőségénél. Vidéken a post. kir. postahivataloknál.

Előfizetési díj Budapesten kihordással félre 1 ft. pp. vidékre postán, borítékban félre 1 ft. 20 kr. pp. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez érkezendők. (Pesten a központ papnöveldeben.)

Dicsőség magasságban az Istennek, s a földön békeség a jó akaratu embereknek. Luk. 2, 14.

Mit tehet egy jó asszony.

(Folyt.)

S esodálatos találkozása a dolgoknak! Mari jó szülei rövid időn elhunytak azon jó hiszemben, hogy gyermekük, kinek lelki s testi áldást hagytak örökségül, boldog. Mari annál könnyebben bírta eltűrni szülei halálát, mivel még akkor férje szerelme teljes virágzásban volt, s ezt ő elenyészhetlennek tartá. Most már Miska ur lévén a háznál, a gonosz gondolatok új erővel tértek vissza elméjébe, és annál inkább erőt vettek rajta, mivel most Mari szüleinek feddésétől többé félnie nem kellett. Így lón, hogy olykor vállán ásóval, mit a földmivelő rendesen magával hordoz, mint a katona kardját, a helyett, hogy a mezőre menne, a kocsmaiba ment, hol egy-két órát palaczk mellett eltréselt szomszédjával, vagy másokkal, kik a kanesókat jobban kedvelték a munkánál. Ezek aztán a gyönyörű emberek, kik a helyett, hogy hétköznap mezei foglalkozásaik után latnának, s innét egyenesen haza térnének, beköszöngetnek a csapszékbe! Ilyenek már letértek a jó utról, mert dicséretes szándokkal soha sem mennek oda; vagy irtóznak a munka szülte veritéktől, vagy azt legalább nem jó helyen törülkölle. A gazdasszony törülje le a férj homlokáról a veritéket, s ne a csapláros, ki azt ingyen soha sem teszi. A házias szeretet nyújtson a férjnek enyhítő italt, ne a csaplárosné, kinek ahhoz ép úgy nincs hivatása, mint ördögnek az áldás-hoz. Miska csupa fölös kéjelemből tévedezett a csapszékbe, és pedig eleinte csak nappal néhánéha, azután este is, még pedig mindig sűrűben, mintha valami rosz lélek csalogatta volna őt oda. Mikép történhetett ez? Elmondom. Először is, Miska becses vendége volt a kocsmárosnak, ki aztán nem is volt fukar a nyájasságban, s fe-

lesége s gyermekeivel együtt oly vig, oly szives és nyájas képet mutatott, a minőt csak egy aljas haszonleséstől vezetett kocsmáros mutatni képes. Ha Miska megjelent, mindent abba hagytak, ő neki szolgálva fel egyedül, mintha nem is lenne több vendégök. Volt az figyelem, sürgés, kérdezősködés és tudakozódás, hogyan s mint érzi magát. A mit Miska mondott, az okosan volt mondva, s a mit dicsért, az dicséretre méltó volt, a mit ő roszalt, azt roszalták a csaplárosok is, ha nem volt igaza, a csapláros előtt mégis igaza volt, — ez őt mód nélkül szerette, — őt? dehogy, — pénzt! A többi vendég is igen illedelmesen bánt vele annyira, hogy magának is felöltő volt, a legvigabbak legalázatosabb szolgálai lettek. A legvagyonosb gazdák is hozzá szittottak s gyakran úgy czirogatták, hogy szinte a feje szédelt.

Ekkor már csakugyan tudhatta volna Miska, — ki pedig nem volt ámoly otromba, mert hiszen hogy is nyerhette volna el Marit? — mikép őt is illetia közmondás: „Örizkedjél a nevető csaplárostól!“ és hogy a kocsmáros nyájasságát meg kell fizetni; azonban ha tudta is mindezeket, most az egyszer bizonyosan elfeledte. Ugy járt ökeme, mint némely emberek, kik még szegények, meglehetősen természeti okossággal bírnak, de mihelyest előbbi állapotukból némileg kiemelkednek, a rongyos ruhával úgy látszik eszöket is félre teszik, azt tartván, hogy esinosabb öltözékkel más értelem jár. Ha több pénz van erszényökben, azonnal magasabb, elbizott hangon beszélnek, utóbb kelleltinél is bőlebbek lesznek, úgy hogy Salamon iskolába járhatna hozzájuk; orrukat magasan hordozzák, és a földön levő tárgyakat egészen máskép látják, mint más mindennapi emberek. A mi az előbb okosság

volt, az most ostobaság s megfordítva; a mi az egész világot illeti, az őket már épen nem illeti; a mi minden embernek ártalmas, az nekik épen nem árt, módnélküli bölesességeknek miatta. S hidd el nyájas olvasó, mikép nincs utálatosabb valami annál a pénz-okosságnál, ha még olly sokan hajolnak is meg előtte egész a földig. Bár ki mit mond, a kevélység mégis csak a legnagyobb szemfényvesztő a világon, mert nem csak másokat ámit, hanem a maga emberét is ép akkor teszi a legnagyobb bolonddá dőreségeivel, mikor ez magát legokosabbnak lenni gondolja. Miska is így járt. Korhelységre bizonyára józan fontoló ésszel soha sem adja magát az ember, hanem csak akkor, midőn a legmindennapiabb okosságot is egyszerre elfeledte, s nem akarja észrevenni a sátánt, midőn őt egy hajszálánál fogva megragadja. Mint mondtam, a csapláros- és vendégeinek különös figyelme és nyájassága Miskának mód nélkül hízelt, s csak most érezte a szegény bohó, hogy ember ám, és pedig minő! Illy vékony zsinegen tudja a sátán vezetni nélly embert!

De valljon a kocsárosok és vendégeik nyájas arcai nem voltak-e mégis nyájásabbak feleségének, a jóságos Marinak arcainál? Valljon az új barátok nem jobb szívvvel viseltettek-e Miska iránt, mint a kedves jó asszony? Vagy talán Miska egy valóságos szívtelen gazember? Ez utolsót épen nem mondhatnám. Miska körülbelül olly ember, mint sok más, kik Isten tudja, minő erkölcsösöknek tartják magukat, míg t. i. mi gonosz sem támadja meg őket. Az elsőt pedig maga Miska sem hiszi. Azonban feleségének nyájas, őszinte szerelmét már olly régen élvezi s élvezheti mindenkor. A nőt már megszokta. Azonban a mi odakünn kínálkozik, az az újdonság ingerével bír, s mód nélkül esábit. Felesége előtt csak nem fog pöffeszkedni vagy kérkedni gazdagságával, mint odakünn? A hol a kevélység, ha egyszer fölébredt, táplálékot talál, oda huzza az embert. S mit mondott Mari férje ebbeli viselkedésére? Talán daczoskodott, morgott, szitkozódott? Koránsem. Eleinte mitsem szólt, mivel lehetetlennek tartotta, hogy Miska őt kevésbé szerethesse, mintsem ő szereti Miskát, azért is azt hitte, hogy minden illően történik; a pénz után nem látott, még akkor is alig igyekezett őt visszatartóztatni, midőn estve, ahelyett, hogy honn maradott volna, a kocsarába ment. S mikor hazajött, mindenkor nyájasan fogadta őt; keserű szó nem jött ki szájából. Midőn Miska elkezdett majd mindennap beköszöngetni a kocsárosnál, midőn a vig pajtásokat kereste, csakugyan ész-

revette Mari, hogy szive annál inkább hüledez iránta, minél inkább vonz más emberekhez, és bizonyos ki nem mondható, mindig mélyebb és zokonabb szomorúságba merült, bár mennyire szerette volna is fájdalmát külsőleg eltakarni, férje előtt még sem földhette el azt, s nem egy sejtelmes fohász tört ki előtte vérző kebléből. Ez őt ollyker megrezzentette, de meg nem térítette, s ha Mari őt nyájas intéssel a gazdaságban mutatózó ez vagy amaz rendetlenségre figyelmeztette, akkor ugyan jó fogadásokat tett, mellyeket azonban ritkán tartott meg. A gonosz bizonyos lankasztó erővel bír; a ki mindjárt kezdetben neki vitézül ellent nem áll, bukni kell.

Igy ment ez egyideig. Egy napon Miska a szokott időnél sokkal tovább kimaradt. Házában már minden mély álomban szendergett, kivéve a gazdasszonyt, ki kamarkájában magánosan imádkozva, időzött. Végre megjött Miska, deminő állapotban? Nem, Mari őt így még soha sem látta volt; nem is kell soha megjelennie egy gazdának eselédje előtt így. Iszonyu mód részegen, fölgerjedve a játéktól, mellynél őt irgalmatlanul kifosztották, vad szitkokkal rontott a házba.

Megpillantván feleségét, csaknem ösztön-szerűleg iparkodott magát rendbeszedni, de vad tekintete zavarodva járt ide s tova, kezeivel minden dologhoz fogódzni akart, badar zagyvaságot gagyogtak fölpuftadt ajkai, alig birta őt a szegény Mari ruhástól az ágyba fektetni. Sirva ült az éjjel mellette, és álmom nem jött szeméire. S midőn Miska másnap reggel fölébredt, meredten nézdegélt maga körül, fáradságosan szedegetve össze elméjében a tegnapi estét, ismét a jó Mari térdelt könyező szemekkel az ágy előtt, és legnyájásabb szavakkal esdeklött férjének, emlékeznék meg kötelességére, s kerülje a szerensétlen pajtásokat, kik őt úgy is csak boldogtalanná teendik. És a mit szerető szive sugallt, azt tárta elébe, mindig csak ő róla emlékezve, mert saját keservéről egy szót sem szólt, alig említette meg szerelmét. Miska, inkább fő s gyomor, mint szív-fájdalomtól gyötörtetve, meredten nézett maga elé, és szégyen, vagy daczból-e? de egy szót sem szólt jó feleségének. És midőn föl is kelt, és Mari, mintha misem történt volna, szokott nyájassággal bánt vele a eseléd előtt, a reggelit maga készítette el neki, akkor sem hagyott föl morgorvaságával. Ugy látszott, mintha épen ezen soha nem változó nyájasság, ezen fáradhatlan szeretet őt a fennálló körülményekben leginkább boszantotta és reá kellemetlenebbül hatott volna, mint a legesipősebb dorgálások. Magában minduntalan mormogott, minden kérdésre sem egé-

szen, igent, sem, nem'-et nem mondott, s úgy ült ott a reggelinél, mint egy megkötözött barom s a reggeli imádságnál olyan keresztet vetett magára, hogy egy iskolás gyermek is méltán szégyelhetne volna magát miatta. Igen, ő jobb szerette volna, ha Mari vele együtt az alávalóság pocolyájába szállott, daczos, haragos képet mutatott, reá vagy épen nem ügyelt, vagy őt derekasan legyalazta volna. Akkor némi oka lett volna a daczoskodásra, s ő daczos, még pedig ugyancsak daczos akart volna lenni, mint azon nyomorultak, kik a gonosz hatalmában vannak, és erkölcsi alávalóságukat szemtelenséggel igyekeznek eltakarni. Mari azonban kedves és jó maradt, ha esendes és komor, ha kimondhatlan keservvel vala is eltelve, és a eseléd előtt legkiseb- bet sem vétettett magán észre; mert Miska alávalóságában is, mindamellett férje volt, kivel Isten színe előtt megesküdött, kit ő még mindig igazán szeretett, egy keresztény nő egész szerelmével, ha ő nem is látszott e szerelemre méltónak. —

Nem tudom, valljon a jó Mari gyöngéd kéreése tartóztatta-e őt vissza az nap a kocsmából; elég az hozzá; hogy bár az nap a valódi szeretet zavára hallgatott, és jó föltételében megmaradt, nem sok idő kellett, s Miska gonoszabbul üzte játékát, mint azelőtt, s most már gyakran egész éjen át hevert korhely társainál, mint igazi korhely czimbora, ki kereste párját az egész vidéken. A helység vagyonsb földművelői közt t. i. vala egy iszákos frater, ki azzal kérkedett, hogy ő első az ivás- és játékban; ehez szegődött Miska társul, vagyis tulajdonképen ettől tanult. Mint ez mindenütt történni szokott, hozzájuk még nekány ingyenelő tapadt, kik a társaságban megjelentek, magukon mindent elhagytak követni. Miskát meg mindenféle hizelgésekkel halmozták el, s úgy élődtek, mert hisz Miska megfizette az árát mindennek bőkezűen. Csak olykor, ha a játékban nyíltan megcsalták, gerjedt föl, itt ott arcesapásokat osztogatva, de ismét csak megtalálták gyöngéjét s ő ismét jókedvű lett. Persze, hogy saját gazdasága mindinkább rákmódjára haladott, a szántóföldek elhanyagoltattak, a felügyelet nélküli eseléd ellomhult, s esalta őt, a hol lehetett; alig birta Mari minden igyekvése mellett a mindinkább veszendő gazdaságot a végromlástól megóvni; mert Miskának csak az volt fögondja, hogy minél több pénzre tehessen szert tobzódása és atkozott játékdühe kielégítésére. Már nem vala szokatlan, ha gyakran egész napon át haza nem jött, gyakran egész éjjel játszott, csak virradatkor jött kórosan fölgerjedt, ellankadt, lel-

kileg teljesen érzéketlen állapotban haza, s azután világos nappalig aludt. Ha aztán bódult fejjel az emberek közé jött, mogorva, durva, gorbomba lett, szitkozódott és zsémbelt minden kicsinység miatt, de feleségét szándékosan kerülte, hegyen völgyön esatangolt, míg valamely távolabb fekvő kocsmához ért, hol ismét kipihente magát fáradalmaiktól. A nyert szidalmak árát aztán eselédei jószágán vagy a munkán vették meg. Az t. i. eselédszokás, hogy az uraság igazságtalanságait, mellyeket szenvedniök kell, a munkán, vagy a jószágon egyenlitik ki. Szigorú és igazságtalan uraságoknak ritkán vannak hű eselédjei. A gyöngé, illy terjedelmes üzlet vezetésére nem termett Mari, sem erő- sem ügyességgel nem bírt, hathatósan beavatkozni. Miska meg olyan volt, mintha ránőtt volna a bűn. Gondolata mindinkább mindentől a világon elfordult, süket és közönbös hogy ne mondjam, daczos és szemtelen lett minden intés, minden jó tanács iránt, melly neki valaki által, ha még olly jó szándékkal is, adott. Annál szorosabban és hübben ragaszkodék korhelytársaihoz, kik nyilván azzal diésekedtek, hogy ők telkestől beisszák, s mindig szabadabban engedé át magát kedvencz indulatának. — Szervedélyei vizörvényhez hasonlítanak, melly mindent, mi a viz közelében van, mindig szűkebb körökbe, mindig sebesebb mozgásba hoz, míg azt menthetlenül torkába ragadja.

„Pálinkás“-nál, miként a falubeliek egy helybeli kocsmároszt neveztek, ki azon általános hitben állott, hogy nála a legkorhelyebb nép szokott megfordulni, egy meglehetősen hideg novemberi éjszakán négy vendég ült egy piszkos asztalnál, mellyen mindenféle étel maradékok közt kis pocolyákban kiöntött ital állott; ittott egy kártya, dohányhamu s még félig telt palaczkok. A szél, mert a szoba rozsul bezárt ablakán több helyen benyomult, a födözetről lefüggő olajos lampát majd egyik majd másik oldalra hajlítá úgy, hogy a láng egy kis fehér lidérczhez hasonlított, melly föl és alá ugrálva a pocolyákon bolyongni látszott. A négy vendég fakarszékeken ül egymással szemközt, kettő vérpiros, ital- játéktól fölhevült arczzal, és vadulszétkuszált hajjal pipák füstét erősen fújják a levegőbe ki, úgy hogy a dohos szoba kisérteti világával még ijesz- többnek látszik.

A ki a társaságot ismeri, a kettő közt könnyen ráismerend Ivó Janesira, ki évek óta Miska körül, mint hold a föld körül, förog, az igazi mester, ki olly jeles tanítványt nevelt magának. A másik arcz itt létén azonban kiki csudalkozni fog. V a s t a g Tamás, egy jómódu földműves ar-

eza az, ki olykor ugyan ott hever a kocsnába, de a valódi korhelyek közt még soha ülve nem maradt. A harmadik álmosan a karszékre konyította fejét; lábait messzire kinyújtva, kezeit görcsösen összekulesolva, rajta észre lehet venni, hogy nyugalom után vágyik. Ez Búcs Peti, egy korhely frater, kiben az a jó van, hogy sem feleségét sem gyermekeit romlásba nem viszi, de különben a világ romlásán módja szerint hüven dolgozik. Végül a negyedik, maga Miska, ki a széket a falhoz támasztotta, lábait a közelálló padra kinyújtva, s karjait lomhán leeresztve. Arcvonásaiából mit sem lehet kivenni, csak hogy komor, hideg nyugalommal, melly a fásultsághoz hasonlító, nézi a jelenetet. Ő nem alszik, nem: ő igen is ébren van, de belső ébersége komor szemlélése egy megrongált emberi léleknek, melly olykor a gaz korhelyekre is rájön. A kocsnáros a hideg kájhá mellett valósággal elaludt. Jó soká mélyen hallgatnak mindnyájan, a hallgatást csak a kettőt mutató kakukóra egyhangu ketyegése és a vendégek hortyogó léleklése szakasztja félbe. Ekkor nem éppen nagy távolságban az éjjeli ór két órát kiált éjjel után.

„Nos, hogy vagyunk“, fölszóllal az alunni vágyó, a nélkül hogy helyzetét legkevésbé is változtatná; most már, ugy hiszem, még is ideje volna egyszer a hazamenésre gondolni, és a dözsölésnek már a végét vetni! En fázom itt e hideg lyukban.“

„Mi ketten még nem vagyunk álmosak.“ feleléle hanyagul Ivó Jancsi, „hát nincs is sietni valónk; én legalább kiszívom pipámat. A hús levegő meg jól esik nekem. Vagy te is haza akarsz menni Miskára; akkor már elmegyünk?“

„Igen, Miskára nézve már igazán ideje volna.“ viszonzá az előbbi, a nélkül hogy ennek feleletét bevárná. Ő már harmadnapja, hogy itt ül és azóta sem ágyát, sem feleségét, sem gyermekeit nem látta. — Engem hála Istennek, sem feleségem sem gyermekem nem aggaszt, de az egyszer már meguntam a dözsölést, és szeretném magam kiadulni.“

„Alomszusék te.“ visszonzá Miska tompa, csaknem rekedt hangon, „minden egyháznapot fölkeresel, és még sem bírsz kitarítani semmit.“ És Miska fölegyenesült székestül. „Nézzd, harmadnapra én még nem vagyok olyan álmos, mint te másodnapra és nem keresem az ágyat. Inkább énekeljünk egyet!“ kiáltá, mialatt lábait a székről levette és egy bordalt kezdett dalolni. Hangja egy varju rekedt hangjához hasonlított.

„Nojszen.“ közbeszólt Vastag Tamás, ki komolyan nézte a társaságot, „dalolásoddal ezen éj-

jel sem mégy semmire. Énekeddel bizonyosan egy fillért sem keressz magadnak többé, ha gyilkos történetekkel barangolnál.“

„Mi közöm a hanghoz!“ viszonzá Miska könnyeden, nem figyelve a czéltzásra, „az én torokom azért jó országot!“ azért s fölvéve a félig megtöltött palaczkot, tartalmát valódi iszakos módjára, egy kortyra kiürítette. „Játszunk még együtt!“ szóla unszolva, mialatt székét az asztalhoz közelebb rántotta.

„Nem, mi föl hagyunk vele“, mondá Tamás erős hangon; „de mond meg igazán, Miska, valóban nem voltál már három nap óta honn?“ kérdezé tovább Tamás látszólag közömbös arccal.

„En még tovább kitarodom“, kiáltá ez színtelt kevélységgel; „ha akarjátok, játszom veletek világos reggelig.“

„De mit fog feleséged mondani.“ folytató Tamás, ha majd haza jössz?“ „Igen, szóla közbe Búcs Peti, „azt a prédikációt én nem akarnám hallgatni;“ és fölegyenesedve Miskára meresztette szemét gúnyosan. „Ő ránczba szed téged, Miskácska!“

„Az én feleségem!“ kiáltá Miska olly vígan, a mint csak teheté. „Ha, ha, az én feleségem? engem ránczba szedni? Azt hiszitek, hogy Miska engedné magát egy aszony által ránczba szedetni, lepirongatni? Ugy Miskát nem ismeritek. Feleségemet kezdettől fogva jól szoktattam, úgy hogy férje előtt mocezzanni sem mer. — Az asszonyoknak hallgatniok kell.“ szóla kis szünet után. „mert a férfiak az urak.“

„Dejsz azt már velünk csak el nem hiteted, hogy feleséged mindig hallgat, és ez egyszer éppen nem.“ szóla csipősen a föl zavart korhely frater. „A te feleséged is fogja tudni, hol van szája, és ha éppen nem is csap utcai lármát, annál kevésbé engedni bezaratni száját a házban.“

„Mondom neked, Búcs Peti, én ur vagyok a háznál, és az én feleségem hallgat, így szoktattam őt. Ő nem mer akár melly órában éjjel savanyu arcot csinálni és kénytelen akaratom teljesíteni, akár mit parancsolok!“

Vastag Tamás nyugtalanul rázogatta magát székén. „Mond azt gyerekeidnek“, elménczkedék a korhely tovább. „Azonban te őrizkedni fogsz más embereket házadba boesátani, hogy azt a csudatallatot, a te hallgatag feleségedet lássák, midőn harmadnapra hazajössz.“

„Mibe fogadtok mi ndnyáján,“ szóla Miska daldalmasan közbe, „ha mi most házamhoz megyünk, az én feleségem olly nyájas lesz, mintha csak most mentem volna ki a házból? Kinek bátorsága van, azzal fogadok egy koronás tallérba, hogy most

mindjárt, a nélkül, hogy csak egy ellenző szót is szólna, mindnyájunknak szalonnás rántottát készítené, ha én azt csak egy szóval is megparancsolom.“

Valljon Miska ezt igazán vagy csak tréfából mondotta-e el? Elég az hozzá, hogy mindnyájan felugrottak; Vastag Tamást kivéve, és tagadták annak lehetőségét, s vetekedtek vele, azután pedig fogadtak egy koronás tallérba, hogy nem mond igazat. Miska megmaradt szavánál, s meg kellett maradnia annál inkább, mivel némi gondolkodás után Tamás is beleegyezett a fogadásba; s így elhatározták, hogy azonnal elindulandnak Miska háza felé, hogy azt a női szelídség csudateremtényét láthassák, vagy Miskán derekasan kifogjanak. A négy férfi tehát kilépett a sötét, hideg éjszakába, Miska legelől, a többi utána; hátul ment Tamás. Mindnyájan hallgattak, s erre elég okuk volt.

Valljon, nyájas olvasó, mi történhetik egy emberi lélekben, ha ez gonosz tettet, például, rablást; szentségtörést, avagy épen gyilkosságot akar elkövetni? A ki még nem érett tökéletes gazemberré, úgy, hogy a gonoszt azon borzadalmas kéjjel hajtja végre, vagy azon hideg szív- és érzéktelen nyugalommal, melyet a sátáni természet szül, annak lelkét még mindig különös gondolatok s képek foglalják el, ha sötét éjszakán, mialatt a vidám életöröm nyugszik, a bűn utain jár. Nem törne-e ki lelkéből ekkor az istenképnek, mely még is csak kiolthatlanul van beleoltva, utolsó sugara, bár mennyire szeretné is a szenvedély lánczaival behálózott ember azt visszatartóztatni, elzárni, kioltani. S nem világitana-e szívébe, nem festené-e az ijedelmet arcára, és félelmet nem öntene csontvázába, hogy lelke elrettenne saját lépéseinek kongásától? És nem kelne-e föl keblében két szellem vetekedve egymással s rettentő szívódással vitázva az „igen“ és „nem“ fölött, úgy hogy a pörlekedő felek urának homlokán hideg veriték ütne ki, míg igent vagy nemet mondott, az Isten angyala, vagy a sátán lett ur ezen emberi lélekben! Beszélük, hogy ilyen emberek kísértetes alakokkal szoktak gyakran találkozni, és lelkek sokszor a múltban és a jövőben lebeg, mintha egy lábbal már az örökkévalóságban állanának, és hogy igen sajátos hangokat hallanak az ut bal s jobb feléről, mellyek dolgokat idéznek az emlékezetbe vissza, mellyekre a bűnös soká nem akart gondolkodni. Egy illy éjszaki bűnut némelly embernek rejtelmeket fedezett már föl, mellyekről soha tudni nem akart, olykor a vaknak szemeiről lerántotta a hályogot, vagy többször a gonoszt még a-

talkodottabbá és a bűnöst hidegvérü gonosztevővé változtatta.

És Miska roszban töri fejét. Alig tudom, miként nevezzem azt. De azt tudom, hogy lelkében igen különös dolgok történnek. Ha a fogadás eleinte való vagy tréfa volt, az első lépés bezárta száját. De ő nem részeg s az álom sem sa nyargatja őt, nem; ő olly éber, minő régen nem vala. Ő sejtí, hogy gonosztságot akar végbevinni, ő bizonyosan tudja, hogy házát, feleségét meg gyalázza, hogy valami ollyast cselekszik, mivel diesekedni nem lehet. Ezen gondolatok- s érzelmektől menekülni akar; de nem teheti; a bűn megelőzi őt föltételében, mielőtt ideje lett volna a megfontolásra. Most, most áll Mari szemei előtt olly világosan, mint még sohasem, és olly állapotban, hogy mindenkép igyekszik őt elméjéből eltávolítani. Az ut a gyönyörű társaságot, melly zsványokként kullog, a templom és a temető mellette vezette. Ime! Miska lelke előtt megnyílik a templom ajtaja, belőle násznép lép ki, az egész lakosság ellepi rögtön az utcákat. „Nézd a boldog Miskát!“ hallja világosan mondani. „Minő szép a menyasszony!“ sugdossák mellette. És saját nászünnepélye szemei előtt áll, mintha csak tegnap tartatott volna; és melege van, mint ha a pokol érintené őt, midőn a pap áldása ismét füleibe hangzik. Alig mer tovább menni. — Ekkor megpillantja — esodálatos, látnia kell, mit olly örömet szeretne nem látni — az alacsony temetői falon fölülemelkedő fehér kőkeresztet, melly Mari szülei nyughelyét díszíti. Rögtön az öreg gazda előtt áll, ki komoly szavakkal vezeté feléje a menyasszonyt, és az akkori intések szóról szóra elméjében vannak, mintha tüzbetűkkel volnának odairva. Miként remeg! Mint késik! Mint fut sebesebben az utczán! Kis vártatva ismét rendes léptekkel halad; mert ismét magához tért, és nincs messze házától, hol a fogadást nyernie vagy vesztenie kell. Társai követték őt, s természetesen mitsem láttak abból, mit Miska látott; de különös jó kedve egynek sines, kivéve Vastag Tamást, ki fontolva lépdel hátul. A mint Miska házához közelít, összeszedi minden bátorságát, nehogy kísérei előtt „gyönégének láttassék“. Ő megint csak a régi Miska, a ki kérkedni akar, a mint tőle kitelik. Szegény bohó!

Miska házában minden mély esendben volt. A kis lámpa, melly a három elmúlt éj elsőjén a csendes kamrában világos nappalig égett volt, a másodikon éjféel után eloltatott. Ezen éjjel már nem is égett; mert az éjjelezés-, imádkozás- és sírástól elgyengült Marinak idején le kellett fe-

küldnie, hogy fáradt teste kissé kipihenjen. Lefekvés előtt még sokáig ült a fájdalmas istenanya képe előtt s kisírta anyai keservét. Ő olly nyomorult- s gyengének érezte magát, hogy a halálra gondolt. „Ne hadj még meghalnom, édes Istenem!” sohajta, „mert annak a szerencsétlennek olly nagy szüksége van szeretetemre! Mi lesz belőle, ha elveszt engem oldala mellől? És a szegény gyermekeskék?” — itt megakadt szava, szíve pedig kifejezhetlen fohászokban beszélt Istenével. Könyek valának az ő szavai. „Uram, légyen meg a te akaratom!” sohajta végre, midőn az a sejtelem fogta el őt, hogy férje megtérését hiába reméli. Most ő az ágyon feküdt ébren, s enyhítő álmra gondolnia sem lehetett. Mellette szunnyadozának beteg gyermekei; mert rendetlen apák- és síró anyáknak többnyire beteg gyermekeik vannak.

Egyszerre kopogtatnak a házajtón, előbb gyöngébben, utóbb erősebben. Ez alkalmasint férjem. Sietve fölkelt a szegény asszony, világot gyújtott, öltönyt vetett magára s az ablakhoz lépett, hogy lássa valljon várakozásában nem csalódott-e. „Mari, nyisd ki hamar az ajtót, hideg van!” szóla Miska félig parancsoló, félig kérvő hangon.

(Vége köv.)

A Bérálás szentsége.

Ha ki szomjazik, mondá egykor Jézus a templomban, jöjjön hozzám és igyék. Annak, aki én bennem hiszen, a mint az irás mondja, belsőjéből az élő víznek folyói fognak kiáradni. Ezt pedig; teszi hozzá János evangélista, mondá a Lélekről, melyet veendőök valának az ő benne hívők. (János 7, 37—39) Nem csak az Apostoloknak, hanem minden hívőknek megadatik a Sz. Lélek a Bérálás szentségében. Tekintsük I-szor a Bérálás szentsége malasztjait. II-szor, Hogy mi módon feleljünk mi meg annak.

I. A sz. atyák méltán nevezték a Bérálás szentségét a Kereszttség teljének. Mert ki a kereszttség által keresztény lett, az a Bérálás által tökéletes, erős keresztény leend. Minthogy az ember a keresztységben Isten gyermeke lett; (a gyermekek azonban gyengék és félénkek szoktak lenni) a bérálás által fölnőtt ember s Krisztusnak bátor katonája, harcosa leend. A keresztységben a megszentelő malasztot nyerjük, a Bérálásban pedig

magát a Sz. Lelket, ki a malasztot bennünk öregbíti. Ha már a megkereszteltnek lelke olly szép és kedves Isten előtt, hogy őtet azonnal a menyébe felvenné, milly szép lehet Isten előtt a lélek, mely nem csak a Keresztység malasztjaiban ragyog, hanem mellyen a Sz. Lélek is nyugszik, s mellyet ő templomává választott. A Keresztységben az Istennel feloldhatlan szövetséget kötöttünk, s megígértük, hogy ő benne hiszünk s hogy parancsát megfogjuk tartani. Ezen szövetség a Bérálásban megújítatik, midőn magunkat Istennek újra fölajánljuk, s szolgálatába lépünk. Ezen szövetségnek tanuja a Bérma- atya, ki a megbérmálódót a püspöknek elébe vezet, s ki kezét vállaira teszi; tanu azon szent, kinek nevét a megbérmálódó felveszi; tanu maga az Isten, ki ezen frigyét megpecsételte, s ki a lélekbe, szintugy mint a Keresztységben, eltörülhetlen jelet nyomott, mely a megbérmáltakat mindörökké megfogja különböztetni a meg nem bérmáltaktól, s melly, aquinói Tamásként, a megbérmáltakat a menyországban kiváló dicsőséggel fogja körülvenni. Mint megbérmáltak fölkiálthatunk tehát az apostollal: „Az Úr erősített meg minket Jézus Krisztusban, ő jegyzett meg, s a lélek zalogát szívünkbe fektette.” (2Kor. 1, 21—22.) Igen; ez történt velünk a Bérálás szentségében, midőn a püspök a belső megerősítés jeléül kezét reánk tette,

krismával kereszt alakban felkent, s lelkép a Sz. Lelket velünk közlőtte. Mi ugyan már előbb keresztények voltunk s Isten fiai, de nekünk tökéletes keresztényekké, erős férfiakká kelle lennünk. Mi ugyan a sz. hitben már előbb is oktatra voltunk, de a Sz. Léleknek kelle minket

annak igazi értelmébe bevezetni. A hit ugyan már a Kereszttségben belénk lőn öntve, de a Sz. Léleknek kelle azt bennünk feléleszteni, hogy a hit szerint éljünk is, hogy hitünk miatt ne szégyenkedjünk, hogy a hitetlen világ elnetántoritson, hanem hogy hitünket bátran valljuk be, mint az első keresztények, kik éltüket is feláldozták érte.

II. Hogy feleltünk meg a Bérálás malasztinak? Milly foganatja volt a Bérálás szentsége felvételének? Erősebbek lettünk-e a hitben, buzgóbbak-e a keresztény életben, bátrabbak és határozottabbak e világ ellenében, melly gúnyolja a hitet, s szégyen nélkül cselekszi a rosszat? — Kimutattuk-e szóval és tettel hitünket, nem szégyenkedtünk-e ájtatoskodni? nem tartóztatott e ember-félelem vissza olyantól, mit lelkiismeretünk jónak nyilvánított? Ki a közülünk, ki e tekintetben magáról kénytelen nem volna megvallani, hogy még a Bérálás nagy szentsége után is igen langyosan, félénken viselte magát. Bár tehát minél többször emlékeznék a Bérálásra, s leginkább Pünkösöd hetén a Bérálás malasztjait magunkban újra fölkölténék. Emlékezzünk meg ekkor, hogy a Béráló püspök azért nyomta a kereszt jelét homlokunkra, hogy az evangéliumot ne szégyenljük, hanem hogy azt nyílt homlokkal valljuk be, habár a világ gúnya, sőt szenvedések és üldözések is lennének annak díja. A kereszt mindenkor a gyalázat és kín jele volt, s olly jel, mellynek ellen mondatik. Nem kell-e ezen örvendenünk, hogy ekként Jézus tanítványinak igazi jellegét magunkon hordjuk? Miért is egy jámbor személy látván, hogy valaki nem mert nyíltan ájtatoskodni, vagy a történetű botrány ellen föllépni, kérdezni szokta tőle: „Megvan ön bérálás?” — Igen — „Hogy lehet tehát olly félénk? Istentől kell félni s nem az emberektől!” Az ember akadályozzon meg csak egy halálos bünt; s ha ez életébe kerülne is, ugy ez esetben drágán adta életét. Igen, mennyi alkalmat találunk mi mindennap arra, hogy a Bérálásban nyert malasztot kitüntessük az által, hogy szóval és tettel otthon és a házon kívül, mindenütt keresztényeknek mutatjuk magunkat; az által, hogy se gúny se megítélések által nem hagyjuk magunkat igaz utunkból eltántoritani, az által, hogy Isten ügyében bátran fel-lépünk, ha jelenlétünkben ollyasmi mondatik vagy tétetik, mi a hitet, az illendőséget s az erényt s érti; az által, hogy mások vétkeit botrányait megakadályozni iparkodunk. Ekként fog kitűnni, hogy mi az Isten Lelkét nyertük, s hogy megkereszteltettünk nem csak víz- hanem tűzkereszttségben is, lángolva sz. buzgalomtól Isten dicsőségéért. Az apostolokról mondatik: repleti sunt Spiritu Sancto, megtelének a Sz. Lélekkel, s mindjárt utána mondatik: coeperunt loqui, kezdének beszélni. Beszéltek pedig Istenről és ennek ügyéről, s ez jel volt minden hallgatókra nézve, hogy a Sz. Lélekkel megtelének. Nosza tehát! mi is vettük a Sz. Lelket, szóljunk tehát az Úrért, munkálkodjunk, szenvedjünk az Úrért; s ő egykor el fog minket ismerni szolgáinak, s bevezetni az ő dicsőséges lakába.

Schlör Alajos.

Sziráki levelek.

VI.

Gyermekek engedelmeskedjete szü-leiteknek! A k-i esatakor dörgött az ágyu, szólt a puska,

hullott a gránátus, meg karikács *) mint a sebes eső. A nép megvult rémulve, a faluban lévők a mezőre, akik a mezőn voltak, haza szaladtak. Egy öreg ember azt mondja fiának: „Mit csinálsz te itt a csürben?” „A halált várom.” „Ej fiam bizzunk a jó Istenben, gyere az istállóba, lendítsünk valamit, még tán jobban felejtjük a bajt.” — „Mikor az embernek a dologhoz sincs kedve,” — „De legyen, tudod a közmondást: ugy imádkozzál, mintha mindjárt meghalnál, ugy dolgozzál, mintha örökké élnél.” „Jó, ha apám uram akarja, nem bánom.” Felkel, a házi eb meg meleg helyére fekszik. Mire az istállóba értek, Tizza egy ágyugóbistól találva, ezer darabra szakadt.

Tavaly az E-i uradalom kutatókat az erdőben; két legény a mélyben, a többiek felől dolgoztak. Egy reggel kő, s tégladarabok kezdtek behullani, s egyiket a benlevők közül meg is sértették, délben ki jön ő a kútból, anyja pedig étellel a városkából, s bekötözvén fia megverzett fejet rimánkodik: hogy délután ne menjen le, „de hogy nem megyek anyám asszony, hogy ne mennék.” „Ne menj fiam! ládd én ugy aggódom rajtad.” — „No az lenne még valami, ha én arra hajtanék, lemegyek bizén” s leereszkedett. Uzsona tájban elkezdett a föld indulni s elől egyenkint, azután több több kő hullott be, mire a megrémült munkások a szerencsétlent mint egy középtájj huzták, a kut végkép beomlott és sir lett.

Gyermekek engedelmeskedjete szülőiteknek.

Takács Mihály, kurátor.

Különfélek.

A jó s olcsó könyvkiadó társulat ügynöki hivatalban kaphatók: „Emlékképek a bérálás szentsége felvételére.” Az előtérben szép fametszettel ékeskedő s magyar, német, vagy tót nyelven szerkesztett, a bérálás előtt, után s a Bold. Szűzhöz mondandó imákkal ellátott képek százának az ára 1 pfrt. Régi jó szokás szerint, a kisdedeknek a bérálás szentsége felvétele alkalmával különféle ajándokok szoktak adatni. Szerintünk ezelszerűbb ajándokot alig lehet adni az új béráltaknak, mint a fenszűrt „Emlékképek”-ket a mellyekhez csatolt épületes imádságok hathatóan serkentik a hívő keresztényt, a bérálás szentségében nyert isteni malaszt megőrzésére.

Ő cs. kir. Apostoli Felsége parancsolni méltóztatott, hogy a katonai őrség a római egyház bibornokainak, ha ezek saját kocsiban vagy méltóságaik jeleivel ellátva haladnak el előtte, szabály szerinti fegyverbe lépjen és tisztelegjen, midőn azonban zászló meghajtás s dobszónak helye ninesen. Csak a várpalotai őrség és székvárosban és akárhol a fels. udvarnali őrség van-e parancs alól kivéve. Egyes örök ugy tartoznak előttük tisztelegni, mint az oldalfegyverrel ellátott tisztek előtt szoktak.

Biztos hír szerint herczeg-primás és hibornok ő főmagassága Sz. Háromság vasárnapján fogja a jezsuita atyákat nagyszombati házukba ünnepélyesen bevezetni, kik is ugyanakkor nagy-szombati noviciatusokat megnyitandják.

Imint jelentek meg s Magyar Mihály pesti könyv-árusnál kaphatók: Földirati Némaabroszok elemi tanításra. E gyűjteményben találtatik a föld-gömb,

*) Tán gránát, meg kartács, Mihály bácsi.

Európa, Ázsia, Afrika, Éjszak-Amerika, Dél-Amerika, Australia, Magyarország és Erdély. Minden földabrosz egész ivnyi nagyságu, rajta a fővárosok, a nevezetesebb városok, az országos határok külön jegyek által, a szárazföld s a tengerek határai, valamint a folyamok is külön színekkel vannak kifejeelve. Ajánljuk az elemi s reál-iskolák használatára. Ara füzve 48 kr. p. p.

Földvár ról a következő szép s nemes tetról szölv bizonytságot vettük. „Alulírottak hiteles bizonytságot teszünk arról, hogy főtisztelendő Egyed Antal apát és plébános ur, pappá lett fölszentelésének ötvenedik évét betöltvén, minekutána mártius havában esenedesen az Istennek hálat adott hozzája mutatott nagy kegyelmeért, a vele járn szokott ünnepélyes szertartást és lakomát, mely csak néhány óranyi élvezetet adna, kétszáz pforintnak városunkban készülőben lévő gyermekóvoda alapítására letételével megváltván, számtalanok javára örök időre használni kívánt. Kelt D.-Földvárrott 11-ik május 1853. Nagy János, m. k. város hites jegyzője. Heizer Ignác, m. k. város bírása és Tanácsa.”

Tartsa Isten az években és érdemekben gazdag apát s plébános urat még számos évekig viritó egészségben. Folyó évi augusztus 1-jére Csallóközi-Somorjában egy magyar ajku, praeparandiát végzett, a hegedű-és éneklésben gyakorlott altanító kerestetik, kinek szállás és fütésen kívül 300 vrt. fizetése, ezen kívül a magán órai tanítás szinte 60—70 frtot. jövedelmez. Tudakozódhatni bérmentes levelek által május végeig I. I. fótanítónál.

A jó és olesó könyvkiadó társulat új tagjai:

Pécsi megyében: Nagykéri Seitovszky Márton, pápai Krisztus rend vitéze. Gruber Ede pécs m. alap. pénztár ügyvéd. Nagy István, uradalmi számtartó. Almási özvegy, Koronay Lajosnó szül. Strobl Ludovica asszonyság. Özvegy Peregely Józsefnő szül. Zöld Anna asszonyság. Megyesi Somogyi Karolina kisasszony. Spiltiner János, sz. Gyenési pléb. Arvay Sándor, dardai plébános. Sultz Bálint, bellyei pléb. Szijjártó Ferencz, garai pléb. Rész József, bogádi káplán. Mede János, aranyozó. Vass József, uradalmi tisztartó. Egri megyéből: Miskolczy József orvos Ónodon. Venzelly Mihály mályi pl. Az egri nagy gymnasium. A següdsi egyház kerület (Somogyban) Mohácsi kerületben: Pliczner Lőrincz kéméndi pléb. s bölesészettudor.

Schwarzenberg herczeg, prágai bibornok-és herczegérsék főmagasságának, mint a középafrikai katolikus missio segítése miatt alakult Mária-egylet védnökének folyamodására ő szentsége, a pápa 1852-ik év december 5-éről kelt brevében a Mária-egyletnek mindazon bucsukat engedélyezé, melyeknek a lyoni egylet örvend.

E bucsuk következők:

I. „Teljes bucsu a szent kereszt föltalálása és (különösen a Mária-egyletbeliek számára) a Kisasszony ünnepére; egy egyszeri havi bucsu, mindenik tagtárs tetszésétől függvén önrésze a nap kitüzése, azon föltétellel, hogy a kiszabott imákat azon hó minden napján elvégezze. E bucsu megnyerhetésére mulhatlanul szükséges: igaz töredelem, szent gyónás és áldozat, s a missio kápolnája vagy szentegyháza, ha t. i. bir illyennel, ha nem a plebánia szentegyházának ajtatos látogatása a végett,

hogy ott forró imával esedezzék Istennek az anyaszentegyház jólétéért, a szentséges atya szándéka szerint. A beteg vagy gyengélkedő tagok a plebánia-szentegyház látogatásától fölmentetnek, mindazáltal azon kötelezettség alatt, hogy mennyire lehetséges, gyontató-atyjuk böles utmutatása szerint minden egyéb föltételt teljesítsenek.

Olly helyeken, hol az egylet még nem áll fön, e látogatás tetszés szerint akármelyik szentegyház- vagy kápolnában végezethetik.

II. Száz napi bucsu, valahányszor valaki a kiszabott imákat töredelmes szívvel elvégzi, a missiót alamizsnával elősegíti, vagy a kegyesség és keresztény szeretet egyéb jóságos cselekedeteit gyakorolja.

Továbbá a népek tudtára adandó, hogy a missio alamizsna és ima által fog föntartatni. Az ima egy mindennapi „miatyánk“ és „üdvözlég“ből áll ezen mellékfóhászsal: „Szüzanya Mária, mennyország királynéja, könyörögj a szerencsétlen afrikaiakért: hogy Krisztus ígéréteinek részeseivé legyenek.“ Az alamizsna évenkint legalább egy ezüst forintra rugjon.

A bécsi Severin-egylet Aldozi-Csütörtök napján ajtatos körmenetet rendezett Bécsből Klosterneuburgba, hálaadásul Ó. cs. kir. Apostoli Felsége szerencsés megmentéseért az életveszélyből. Majd 4000 minden rendű és rangu ember vett részt az ajtatoskodásban. A menet 5 1/2-kor indult ki a Sz. István templomából, 9 3/4-kor érkezett Klosterneuburgba, hol Holzapfel ur megható sz. beszédet, utána pedig a mélt. tábori püspök ur ünnepélyes sz. misét mondott. Sz. mise után a Severinus-egylet ujoncz-iskolájába járó ujonczok szerencsések voltak Lajos Föherczegnek, Ó. cs. kir. Apostoli Felsége legfiatalabb öccsének, Ó. cs. kir. Fenségének költségén a postaház kertében megvendégeltetni. 1 3/4-kor a harang már ismét templomba hívta az ajtatoskodókat, kik a sz. áldás vétele után a legszebb renddel 7-kor Sz. István templomába visszaérkeztek.

Kegyes adományok. A sz. gyermekégi társulatnak kenyéri plebániából és kecskédi fiók-egyházból 4 fr. 22 kr. gödöllei hívek 2 fr 48 kr. dányi hívek 1 fr 12 kr.

A jeruzsalemi sz. sír órcinek. Az uj-kiyósi hívek 2 fr 12 kr.

Figyelmeztetés. Örömmel tudathatom megnyugtatósal „Manuale musicoliturgiæ“ című művem mélyen tisztelt megrendelőivel, miszerint fennevezett könyvem mind a két nyelvi t. i. latin-magyar, s latin-tól kiadásban teljes bevégezése felé siet; s egyszerűsmind több rendbeli kérdezősködékre van szerencsém válaszolni: hogy benne a szertartásokat illető rubrikák mindenkor a nép nyelvén is felvilágosítva, és a szükséges énekek orgonára hangjegyzve találtak. Különben is a munka főtisztelendő Danielik János kanonok ur által kiadott Emlék-könyv 1-ső kötetének végén, Irodalmi értesítőben egész terjedelmében közölve volt. Eger május 5-én 1853 Zsaskovszky Ferencz, egri székesegyházi karnagy.

Kiadja „a jó és olesó könyvkiadó társulat,“ szerkesztő BLÜMELHUBER FERENCZ.

Pesten 1853. Nyomatja LUKÁCS LÁSZLÓ, országut 6. sz.